

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Waadhoeke
T.a.v.
Postbus 58
8800 AB Franeker

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1457357

Datum 24 januari 2024
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam
Adres Franekerweg 47
Postcode/plaats 8804NA Tzum
Gemeente/provincie Waadhoeke; Fryslân;
Monumentnummer 15869

Geacht college,

Op 30 oktober 2023 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning niet te verlenen. Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

De werkzaamheden betreffen het herstel van een deel van de fundering van de Johanneskerk in Tzum. Dit kerkgebouw is in verschillende perioden ontstaan uit een romaans tufstenen schip.

In 2012-2013 zijn aan de noordoostzijde van de kerk reeds verzakkingen gemeten die aanleiding vormden voor een herstelplan voor de fundering. In het plan van Econstruct wordt voorgesteld om onder de bestaande muur plaatselijk een nieuwe funderingsstrook aan te leggen. In een second opinion door ingenieursbureau Wassenaar werd vastgesteld dat het plan onacceptabele risico's met zich meebrengt in de uitvoeringsfase, onder meer vanwege de plaatselijke aanpak die tot gevolg heeft dat er een overgang plaatsvindt. Er werd bovendien aangegeven dat bij een funderingsherstel gebaseerd op palen ter plaatse van een

overgang nog grotere verschillen zullen ontstaan. De vergunningsaanvraag is toen geweigerd.

In het nieuwe plan wordt voorgesteld om de fundering te verstevigen door plaatselijk palen toe te passen, met toepassing van vijzels, op de locaties waar de verzakking zich voordoet. Onder de kerkmuur worden dwarsbalken geplaatst (400x500mm), onder de uiteinden van de dwarsbalken casing-draaipalen en daartussen vijzels.

Motivering

Hoewel in bovengenoemde second opinion van ingenieursbureau Wassenaar wordt aangegeven dat een plaatselijk funderingsherstel op palen niet wenselijk is, is hier door ABT Wassenaar, in samenwerking met Wiertsema & Partners, nu wel voor gekozen. Uit de aangeleverde stukken wordt niet duidelijk wat de afwegingen zijn geweest, welke alternatieven zijn onderzocht en waarom voor dit funderingstype is gekozen.

Om een aanvraag voor funderingsherstel goed te kunnen beoordelen hebben wij een funderingsinspectierapport nodig. Hierin worden de oorzaken, huidige fundering, gevolgen, analyses, conclusie en aanbevelingen inzichtelijk gemaakt over de huidige fundering en situatie. Wij hebben deze informatie als aanvullende informatie opgevraagd, maar ontvingen daarop een nadere toelichting op het plan. Ik wil u aanraden om een funderingsinspectie te laten uitvoeren conform de [Richtlijn Fundering onder gebouwen van het Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek](#) (KCAF).

Uit de notitie van ABT Wassenaar blijkt dat er wel meer onderzoek en berekeningen zijn uitgevoerd om het funderingsherstel te kunnen uitvoeren. Ook geeft de notitie aan dat er rekening gehouden is met de optredende spanningen t.p.v. de overgang van funderingsherstel met palen naar de huidige fundering zonder palen. De aangedragen oplossing is om de kracht in de vijzels bij de overgang te verminderen. Het is de vraag of dit voor de toekomst een duurzame oplossing is.

Ook is er een monitoringsrapport aangeleverd, maar daaruit wordt niet duidelijk wat er gemeten is, wanneer er gemeten is, hoeveel meetmomenten er zijn geweest, welke meetmethode is toegepast en wat de conclusies zijn.

Ingrijpen in een rijksmonument is mogelijk als dan wel de oorzaak wordt weggenomen. Archief onderzoek kan helpen om te achterhalen wat er ooit verbouwd is aan de kerk en of er misschien een ingestorte grafkelder naast de noordoost gevel gelegen heeft.

We adviseren om meer onderzoek te doen en in gesprek te gaan om tot een goede oplossing voor het funderingsherstel te komen.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Onze referentie

1457357

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,